

บทที่ 1

บทนำ

สภาพทั่วไปและความสำคัญของปัญหา

ประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตย เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 นับจากการปฏิวัติจนถึงปัจจุบัน เป็นเวลากว่า 60 ปี แต่ประชาธิปไตยไทยยังต้องประสบกับปัญหาและอุปสรรคมิใช่น้อย บรรยากาศของการเมืองไทย อาจกล่าวได้ว่า เป็นเรื่องการต่อสู้ซึ่งอำนาจทางการเมืองในระหว่างกลุ่มผู้นำเท่านั้น และเป็นที่ยอมรับว่าการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวมิได้เป็นการเปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชมาเป็นระบอบประชาธิปไตยที่มีประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยที่แท้จริง แต่เป็นการเปลี่ยนมือผู้ถืออำนาจจากพระมหากษัตริย์ ผู้ทรงอำนาจสิทธิขาดในการบริหารแต่พระองค์เดียว มาสู่มือของผู้นำทางทหารและพลเรือนกลุ่มน้อยเท่านั้น

พื้นฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย จะประกอบด้วยหลักที่ว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ เป็นระบอบการปกครองที่ยกย่องในคุณค่า และเคารพในศักดิ์ศรีของมนุษย์ มีความสามารถในการใช้วิจารณญาณ กำหนดวิถีชีวิตของตนเองโดยปราศจากบงการ หรือใช้กำลังบังคับให้ปฏิบัติตาม โดยกลุ่มบุคคลที่ใช้อำนาจเผด็จการ การปกครองระบอบประชาธิปไตย จึงได้ให้ความสำคัญและนับถือคุณค่าของมนุษย์เหนือสิ่งใดองค์อื่น ๆ ของรัฐ จะมีความหมายและคุณค่าก็ต่อเมื่อตั้งขึ้น หรือมีอยู่เพื่อยังประโยชน์แก่ประชาชนเป็นส่วนรวม¹

---

¹สมบูรณ สุธสาธาณ, การเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย (กรุงเทพฯ : สื่อสารมวลชน 2525), หน้า 1.

อย่างไรก็ตาม แม้ว่าเวลาของการปลูกฝังประชาธิปไตยในประเทศไทย จะมีช่วงระยะเวลาที่ยาวนานกว่าครึ่งศตวรรษ แต่จากพฤติกรรมการเมืองที่ผ่านมา จะเป็นได้ว่าประเทศไทยยังไม่ประสบผลสำเร็จในการนำระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน แม้แต่การปฏิวัติก็ได้เกิดขึ้นก่อนที่ประชาชนจะมีความสำนึกทางการเมือง ประชาชนยังไม่มีโอกาสเรียนรู้ความคิดทางการเมืองของคณะราษฎรอีกด้วย² จะเห็นได้ว่าเกิดการปฏิวัติรัฐประหารขึ้นหลายครั้ง ผู้มีอำนาจทางการเมืองในระยะต่อมาได้สร้างให้ฝ่ายบริหารมีอำนาจมากกว่าฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายตุลาการ อันผิดไปจากการปกครองในระบอบประชาธิปไตย กล่าวคือ มุ่งแต่กำลังสนับสนุนในรัฐสภาจนแทบไม่ให้ความสนใจแก่ประชาชนเลย ไม่ได้มีการวางแผนพัฒนาการเมืองในลักษณะที่ช่วยกระตุ้นให้ประชาชนเกิดจิตสำนึกทางการเมืองขึ้นมา³ อำนาจทางการเมืองยังอยู่ที่ชนชั้นปกครองได้แก่ ข้าราชการและข้าราชการพลเรือน หาได้เป็นของประชาชนที่แท้จริงไม่ สภาพการณ์ต่างๆ ทางการเมืองการปกครองที่เกิดขึ้นก็ยังไม่ปรากฏให้เห็นได้ในปัจจุบันนี้

อาจกล่าวได้ว่า อุปสรรคของการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยอย่างหนึ่งคือ ระบบราชการ ซึ่งถือได้ว่ามีอิทธิพลมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่สมัยโบราณ ประเทศไทยประสบกับปัญหานี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักในเรื่องของผลประโยชน์ส่วนรวมของประชาชนส่วนใหญ่

ศูนย์วิทยทรัพยากร จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

² ชัยอนันต์ สมุทรวณิช, อุดมการณ์ทางการเมือง (กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์, 2517), หน้า 132-133.

³ ณรงค์ พรพิริยะกุลชัย, ประเทศไทยกับการพัฒนาการเมือง (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรสัมพันธ์, 2517), หน้า 39.

ปัญหาสำคัญ ที่เกิดจากการที่ระบบราชการมีอิทธิพลครอบงำต่อระบบการเมืองของประเทศคือ การกระทำตนเป็นกลุ่มผลประโยชน์ การมีอิทธิพลครอบงำในเรื่องการปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองแบบเก่า และความพยายามในการผูกขาดการสรรหาบุคคลเข้าดำรงตำแหน่งสำคัญๆ ทางการเมือง รวมทั้งปัญหาในเรื่องการควบคุมการเสนอข่าวสาร และความคิดเห็นของสื่อมวลชน ตลอดจนการที่ระบบราชการมีอิทธิพลครอบงำในด้านการออกกฎหมายในด้านการบริหารราชการแผ่นดินของประเทศ และในด้านกระบวนการยุติธรรม แทนที่จะกระทำตนเป็นเครื่องมือของรัฐ ในการนำนโยบายหรือการตัดสินใจของสถาบันการเมืองการปกครองไปปฏิบัติให้บรรลุผลด้วยดี⁴

ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย เท่าที่ผ่านมาจากอดีตถึงปัจจุบันนั้น จะเห็นว่า แม้ว่าจะจะเป็นระบอบที่ถือว่ามวลชนส่วนใหญ่เป็นที่มาแห่งความชอบธรรมของอำนาจก็ตาม ประชาธิปไตยก็ยังคงต้องการผู้นำที่เป็นกลุ่มเป็นก้อน ในการบุกเบิกประชาธิปไตยทุกประเทศนั้น ชนชั้นวิชาชีพ ข้าราชการ และผู้มีการศึกษาจะต้องเป็นผู้นำเป็นส่วนใหญ่ ข้าราชการเป็นชนชั้นที่สำคัญกลุ่มหนึ่งในการที่จะนำประเทศไปสู่ระบอบประชาธิปไตย แต่สถาบันข้าราชการโดยเฉพาะอย่างยิ่งฝ่ายปกครองมักจะเป็นสถาบันเดียวที่โจมตีหรือวิพากษ์วิจารณ์จากมหาชนมากที่สุด ในการมีพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องกับแนวทางประชาธิปไตย โดยเฉพาะในด้านการใช้อำนาจ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

---

⁴ ทินพันธุ์ นาคะตะ, การเมืองการบริหารไทย (กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2536) หน้า 2-3.

ตำรวจเป็นข้าราชการประเภทหนึ่ง เป็นผู้ที่มิอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการป้องกันปราบปรามอาชญากรรม บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน ด้วยความยุติธรรม รวมทั้งคุ้มครองป้องกัน มิให้มีการล่วงละเมิดกฎหมาย ข้อบังคับ คำสั่งต่างๆ โดยเจตนาหรือไมก็ตามจากหน้าที่ของตำรวจนี้ อาจกล่าวได้ว่า กิจกรรมตำรวจย่อมเป็นส่วนประกอบที่สำคัญของการปกครองหรือการบริหารประเทศ ไม่ว่าจะประเทศนั้นๆ จะมีรูปแบบการปกครองในระบอบใด เพราะภารกิจเบื้องต้นของตำรวจ คือ การรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคม คุ้มครองชีวิตทรัพย์สิน และเสรีภาพของประชาชน⁵ ตำรวจเป็นเสมือนกองกำลังที่จะสนับสนุนให้ฝ่ายบริหารดำเนินการปกครองประเทศไปด้วยความ เป็นระเบียบเรียบร้อย อาจกล่าวได้ว่า ตำรวจมีความสัมพันธ์กับการเมืองอยู่มาก เพราะเป็นผู้รับอำนาจจากรัฐในการที่เป็นผู้รักษากฎหมาย เพื่อความสงบสุขของสังคม และประชาชนย่อมได้รับผลการกระทำของตำรวจอย่างทันทีในเรื่องความยุติธรรมและเสรีภาพ

ตำรวจในฐานะเป็นฝ่ายที่ปฏิบัติงานฝ่ายบริหาร ในอันที่จะรักษาความสงบเรียบร้อยภายในประเทศ ตลอดจนรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของกฎหมายที่ฝ่ายนิติบัญญัติได้กำหนดขึ้น ฉะนั้น การที่จะตั้งข้อรังเกียจมิให้ตำรวจปฏิบัติภารกิจข้องกับการเมืองเสียเลยนั้น เป็นเรื่องที่ไม่ชอบด้วยเหตุผล

Bruce Smith ได้สรุปไว้ว่า การเมืองและการบังคับให้เป็นไปตามกฎหมาย อันได้แก่ การทำงานของตำรวจ มีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดมากในประเทศสหรัฐอเมริกา ดังนั้น การบริหารงานตำรวจสมัยใหม่ จะได้เปรียบมากขึ้น เมื่อมีการเมืองสนับสนุนการบริหารกับการเมืองในทุกกระบวน

⁵A. C. Cermann, Frank D. Day, and Robert R.J. Callabi, Introduction to Law Enforcement (Springfield, Illinois : Charles C. Thomas Publisher, 1963), p. 25.

ไม่อาจแยกออกจากกันได้ ตำรวจในฐานะเป็นฝ่ายบริหารไม่ว่าจะอยู่ภายใต้ระบบใดก็ตาม⁶ บ่อยครั้งที่ตำรวจเข้าไปมีบทบาทในทางการเมืองเอง โดยนักการเมืองต้องการตำรวจในการสร้างความมั่นคงและปลอดภัยให้แก่ตนเอง ตำรวจบางกลุ่มก็ต้องการรับประโยชน์จากการเมืองด้วย ดังนั้น อาจสรุปได้ว่าเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ว่า การเมืองและการบริหารจะต้องมีความสัมพันธ์ต่อกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการที่การเมืองมีอิทธิพลเหนือตำรวจ หรือตำรวจเข้าไปมีส่วนในการสร้างอิทธิพลในทางการเมือง ฉะนั้น ความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับการเมืองจึงมีความเกื้อกูลซึ่งกันและกัน โดยโฆษณาชวนเชื่อและการให้สินบน⁷ ในประเทศที่มีการปกครองในระบบประชาธิปไตย กำลังตำรวจจะเป็นหน่วยงานที่ขึ้นอยู่กับกฎหมายของแผ่นดิน อำนาจหน้าที่และการปฏิบัติจะต้องอยู่ภายใต้กฎหมาย โดยเป็นอิสระจากอิทธิพลของฝ่ายบริหาร ดังนั้น ตำรวจไม่ว่าในระบบการปกครองใด ถ้ามองในแง่ของการเมืองแล้ว ตำรวจต้องมีภาระหน้าที่ในการสนับสนุนอำนาจหน้าที่ของรัฐบาล ทั้งนี้ระดับการสนับสนุนอาจแตกต่างกันไป ตามระบบการปกครองที่แตกต่างกันด้วย ตัวอย่างซึ่งเคยมีผู้ให้ข้อคิดว่า ไม่มีใครกล้าปฏิเสธว่า ความมั่นคงอยู่รอดของรัฐบาลนั้น ส่วนหนึ่งต้องได้รับการสนับสนุนคุ้มครองจากตำรวจ เพราะกลไกตำรวจเท่านั้นที่สามารถรู้กลไกเคลื่อนไหว และสามารถใช้กำลังเข้าปกป้องรัฐบาล หรือไม่ก็ปราบปรามศัตรูของรัฐบาลได้ทันที

⁶ Bruce Smith, Police Systems in the United States (New York : Oxford Harper and Brothers Publishers, 1949), pp. 4-8.

⁷ E. K. Bramstedt, Dictatorship and Political Police (New York : Oxford University Press, 1945), p. 3.

ความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับการเมืองทั้งในประเทศที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตยกับเผด็จการ ประเทศพัฒนาและกำลังพัฒนา พอสรุปได้ว่า ตำรวจกับการเมืองนั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากเสียจากว่าในระบอบประชาธิปไตยและประเทศพัฒนา มักจะมีกฎเกณฑ์ป้องกันมิให้ตำรวจกับการเมืองมีความสัมพันธ์กันอย่างรัดกุม ถึงแม้ว่าจะมีบ้างก็ไม่มากนัก ส่วนในประเทศที่มีการปกครองแบบเผด็จการ หรือประเทศกำลังพัฒนา ตำรวจกับการเมืองมักจะแยกกันไม่ออกในการแสวงหา และพิทักษ์รักษาอำนาจในทางการเมือง ตลอดจนผลประโยชน์ทั้งสองฝ่ายเสมอ

ได้มีการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตำรวจกับการเมืองไทย สรุปได้ว่า ตำรวจกับการเมืองไทยมีความสัมพันธ์กันมา นับตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันไม่ว่าจะมีการปกครองในรูปแบบใดก็ตาม อย่างไม่สามารถจะหลีกเลี่ยงได้ กล่าวคือ ในสมัยที่มีการปกครองในระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช ตำรวจเป็นหน่วยงานที่ตกอยู่ภายในอำนาจทางการเมืองเพียงฝ่ายเดียวภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ภายใต้ระบอบรัฐสภา ตำรวจได้มีส่วนสัมพันธ์ทางการเมืองอย่างใกล้ชิด ในลักษณะ 2 ประการคือ

1. ตำรวจตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของนักการเมือง โดยนักการเมืองได้ใช้ตำรวจเป็นหน่วยงานในการแสวงหาและพิทักษ์อำนาจทางการเมือง โดยวิธีใช้ตำรวจในการสร้างความกลัว ท้าข่ม ก้าวจัดศัตรูทางการเมือง ใช้กองกำลังตำรวจในการปราบปรามศัตรูในทางการเมือง และนักการเมืองได้ใช้อำนาจหน้าที่ของตนแทรกแซงการบรรจุ แต่งตั้งโยกย้ายการพิจารณาความดีความชอบ ตลอดจนการปลดนายตำรวจ และนักการเมืองได้ส่งคนเข้าไปควบคุมกิจการตำรวจอย่างใกล้ชิด

---

⁸ สิริวุฒิ หงษ์พานิช, "ตำรวจกับการเมืองไทย" (วิทยานิพนธ์แผนกวิชาการปกครอง บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2519), หน้า 223.

2. ตำรวจเข้าไปมีบทบาทในทางการเมืองเสียเอง ในการที่มีอำนาจอย่างแท้จริงอยู่เบื้องหลังนักการเมือง และการที่นายตำรวจได้ดำรงตำแหน่งข้าราชการการเมือง และสังกัดพรรคการเมือง ตลอดจนมีส่วนเกี่ยวข้องในการใช้อำนาจที่ตนเองมีอยู่สนับสนุนผู้สมัครรับเลือกตั้ง เป็นต้น

หากมองถึงงานในหน้าที่ตำรวจ ที่ทำให้ตำรวจมีส่วนร่วมทางการเมืองไปโดยปริยาย นับว่ามีมากมาย เช่น การรักษาความเรียบร้อยสถานที่ชุมนุมประท้วง การเป็นตัวแทนเจรจาต่อรองพลประโยชน์กับประชาชน การสอบสวนคดีที่เกี่ยวกับการเมือง การรักษาความสงบเรียบร้อยในเขตเลือกตั้ง การปราบปรามผู้ก่อการจลาจล เป็นต้น จะเห็นว่าตำรวจกับการเมือง มีส่วนสัมพันธ์กันโดยภาระหน้าที่ และอำนาจการบังคับใช้กฎหมายที่มีอยู่ อย่างไรก็ตามก็ยังไม่อาจกล่าวได้ว่า ตำรวจส่วนใหญ่จะมีความรู้ และความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองเหมือนกันหมด โดยสรุปนับว่าตำรวจมีความสำคัญต่อสังคมเป็นอย่างมาก ในทางกลับกันหากตำรวจต่างมีแนวคิดพื้นฐานซึ่งในที่นี้คือในเรื่องของการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ไม่สอดคล้องกับระบอบการปกครองประชาธิปไตย เนื่องจากเพราะความใกล้ชิดกับระบบการเมืองที่มีอยู่โดยปริยาย และการปฏิบัติหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับสังคมเป็นส่วนใหญ่แล้ว ก็อาจส่งผลกระทบต่อสังคมและระบบการเมืองได้ จึงเป็นสิ่งที่น่าสนใจที่จะมีการศึกษาถึงความรู้และความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของตำรวจ ซึ่งในที่นี้สนใจที่จะศึกษานายตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่ศึกษาอบรมหลักสูตรผู้กำกับการ รุ่นที่ 23 ซึ่งตำรวจเหล่านี้ถือว่าอยู่ในระดับหัวหน้าหน่วยในระดับหนึ่ง อันมีความสำคัญต่อผู้ใต้บังคับบัญชา และตำรวจเหล่านี้เป็นตัวแทนตำรวจที่มาจากหน่วยต่างๆ ทั่วประเทศ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้ มีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงความรู้และความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ในระดับรองผู้กำกับการ ดังนั้น วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย จึงมีดังนี้

1. เพื่อศึกษาถึงความรู้ และความสนใจ ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่ศึกษาอบรมอยู่ในหลักสูตรผู้กำกับการ

วันที่ 23

2. เพื่อทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความรู้และความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่กำลังศึกษาอบรมอยู่ในหลักสูตรผู้กำกับการ วันที่ 23

3. เพื่อทราบถึงข้อบกพร่องต่างๆ ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่กำลังศึกษาอบรมอยู่ในหลักสูตรผู้กำกับการ วันที่ 23

4. เพื่อสามารถนำผลการวิจัยไปพิจารณาปรับปรุงแก้ไข และกำหนดนโยบายที่เกี่ยวกับทางการเมืองของกรมตำรวจได้ต่อไป

สมมติฐาน

ด้วยข้าราชการตำรวจ เป็นข้าราชการที่มีภารกิจและหน้าที่หลายรูปแบบ สิ่งสำคัญตำรวจถือเป็นกลไกส่วนหนึ่งของรัฐที่รัฐจะใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารประเทศ โดยเฉพาะในเรื่องของการรักษาความสงบเรียบร้อย ซึ่งหากตำรวจมีความรู้พื้นฐานที่ไม่สอดคล้องกับระบบการเมืองการปกครองแล้ว ก็อาจส่งผลกระทบต่อสังคมและระบบการเมืองได้ ทั้งนี้บทบาทของตำรวจที่แตกต่างกันไปตามภารกิจหน้าที่ น่าจะมีผลต่อสิ่งนี้ ดังนั้น จึงตั้งสมมติฐานในการวิจัยครั้งนี้ว่า

นายตำรวจชั้นสัญญาบัตร มีความรู้ความสนใจ และการเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่แตกต่างกัน เนื่องมาจากการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจมีภารกิจหลายรูปแบบ ซึ่งทำให้มีการเปิดรับข่าวสารการเมืองที่แตกต่างกัน

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

1. ทำให้ทราบถึงความรู้ และความสนใจ ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ที่ศึกษาอบรมอยู่ในหลักสูตรผู้กำกับการ วันที่ 23

2. ทำให้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อความคิดในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนายตำรวจชั้นสัญญาบัตร

3. ทำให้ทราบถึงข้อบกพร่องของตำรวจชั้นสัญญาบัตร ในการมีส่วนร่วมทางการเมือง เพื่อจะนำไปพิจารณาแก้ไขต่อไป

4. ทำให้สามารถนำผลการวิจัยดังกล่าว ไปเป็นแนวทางกำหนดนโยบายในการประสานงานระหว่างส่วนราชการกับส่วนการเมือง อันจะส่งผลให้ทิศทางการปฏิบัติหน้าที่ของตำรวจเป็นไปอย่างถูกต้อง สอดคล้องกับการเมืองต่อไป

ขอบเขตของการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ถ้าจะศึกษาจากตำรวจทุกหน่วยทั้งกรมตำรวจ ก็คงจะเป็นขอบข่ายที่กว้างมาก ที่สำคัญปัจจัยที่ต้องใช้ในการศึกษาย่อมเพิ่มขึ้น การศึกษาวิจัยครั้งนี้จึงจำกัดและกำหนดกรอบของการศึกษา ดังต่อไปนี้

- ระดับของการศึกษา (level of analysis)

กำหนดที่ กรมตำรวจ โดยข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรในระดับรองผู้กำกับการ โดยใช้นายตำรวจที่กำลังศึกษาอบรมอยู่ในหลักสูตรผู้กำกับการ รุ่นที่ 23 เป็นตัวแทน

- หน่วยของสิ่งที่วิเคราะห์ (unit of analysis)

กำหนดที่ ตำรวจชั้นสัญญาบัตร ที่ศึกษาอบรมในหลักสูตรผู้กำกับการ รุ่นที่ 23

- สาระของสิ่งที่วิเคราะห์ (subject unit of analysis)

กำหนดที่ ความรู้และความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองของนายตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่ศึกษาอบรมในหลักสูตรผู้กำกับการ รุ่นที่ 23

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาด้านคว้าวิจัย ครั้งนี้ได้แบ่งแนวทางการศึกษาออกเป็น ส่วนต่างๆ ดังนี้

1. ในส่วนที่เกี่ยวกับทฤษฎีและแนวความคิด เพื่อจะทราบถึง

ความรู้และความสนใจในการมีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งใช้เป็นหลักในการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูล สรุปรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการสร้างแบบสอบถามได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร (documentary research) หนังสือ วารสาร และสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ

2. การวิจัยสนาม (field research) ได้ออกแบบสอบถามและแจกแบบสอบถามให้แก่ กลุ่มประชากรที่จะวิจัย โดยสร้างแบบสอบถามขึ้น อาศัยสมมติฐานของการวิจัยเป็นหลัก โดยเน้นหนักที่จะต้องเป็นคำถามที่สามารถตอบปัญหาของสมมติฐานแต่ละส่วนได้

ก. ตัวแปร ตัวแปรอิสระที่จะนำมาประกอบการวิเคราะห์ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว อายุราชการ ระดับการศึกษา สายงานภารกิจ ตัวแปรตาม ได้แก่ ความรู้ความสนใจและการเห็นความสำคัญในการมีส่วนร่วมทางการเมือง การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง

ข. กลุ่มประชากรวิจัย ได้แก่ ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่ศึกษาและอบรมหลักสูตรผู้กำกับการ รุ่นที่ 23

ค. การเก็บข้อมูลภาคสนาม จะดำเนินการแจกแบบสอบถามไปยังนักศึกษาหลักสูตรผู้กำกับการ รุ่นที่ 23

ง. การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล ที่ได้จากแบบสอบถาม เป็นขั้นตอนของการรวบรวมแบบสอบถาม ถอดข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามลงในแบบ เพื่อใช้กับคอมพิวเตอร์ในโปรแกรม SPSS (statistical package for the social science) โดยพิจารณาหาค่าไคสแควร์ เพื่อดูค่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร ว่ามีความเกี่ยวข้องกันอย่างไร มีนัยสำคัญหรือไม่ และได้กำหนดค่านัยสำคัญแห่งความสัมพันธ์ไว้ที่ร้อยละ 95 และหาค่าแกมม่า เพื่อดูว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว เช่นเดียวกัน แต่สามารถบอกทิศทางของความสัมพันธ์ได้ว่า เป็นไปในทางบวกหรือลบ

นิยามศัพท์สำคัญ

ความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริง และความจริงกฎเกณฑ์ และข้อมูลต่างๆ ที่มนุษย์ได้รับรู้ และได้เก็บรวบรวมสะสมไว้จากประสบการณ์ต่างๆ

ความสนใจ หมายถึง ประชากรซึ่งในที่นี้คือ นายตำรวจชั้นสัญญาบัตร ที่มีความสนใจในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง และการปกครองในประเทศ เช่น การติดตามข่าวสารของบ้านเมือง การพูดคุยหรือสนทนาปัญหาของบ้านเมือง

การเห็นความสำคัญ หมายถึง การแสดงถึงการยอมรับ ในสิ่งที่มีน้ำหนักมากกว่าสิ่งที่เป็นธรรมดา คือ เป็นเรื่องที่ไม่ใช่ธรรมดา หรือเป็นเรื่องที่พิเศษกว่าเรื่องธรรมดา

การมีส่วนร่วมทางการเมือง หมายถึง การที่ปัจเจกบุคคลมีการกระทำที่มีอิทธิพลหรือมีผลกระทบต่อนโยบาย หรือการตัดสินใจของรัฐบาล การกระทำนั้นอาจเป็นไปได้ทั้งการกระทำที่ผิดกฎหมาย หรือถูกต้องตามกฎหมาย อาจใช้ความรุนแรง หรือไม่ใช้ความรุนแรงสำเร็จผลหรือไม่สำเร็จผลก็ตาม และจะเป็นการกระทำโดยความสำนึกของตนเอง หรือถูกชักจูงระดมพลังก็ได้ โดยจะมีรูปแบบที่แตกต่างกันออกไป

ภารกิจ หมายถึง งานที่จำต้องทำในกรณีของงานตำรวจ คืองานในหน้าที่ที่ข้าราชการตำรวจต้องทำตามที่กำหนดไว้ในระเบียบกฎหมาย สำหรับคำว่า ภารกิจหลายรูปแบบในที่นี้ คือ บทบาทที่แตกต่างกันไปตามภารกิจที่จะต้องปฏิบัติ ซึ่งแบ่งความแตกต่างเป็น 2 แบบ คือ ภารกิจที่ปฏิบัติงานป้องกันปราบปราม และภารกิจที่ปฏิบัติงานอำนวยความสะดวก

เปิดรับ หมายถึง การยอมรับ รับรู้ รับทราบ

นายตำรวจชั้นสัญญาบัตร หมายถึง ข้าราชการตำรวจชั้นสัญญาบัตรที่ศึกษาอบรมในหลักสูตรผู้กำกับการ รุ่นที่ 23 ของสถาบันพัฒนาข้าราชการตำรวจ กองบัญชาการการศึกษาซึ่งเป็นตัวแทนจากตำรวจหน่วยต่างๆ ทั่วประเทศ

การนำเสนอผลการศึกษา

ในการเสนอการวิจัยเรื่องนี้ จะแบ่งส่วนสำคัญออกเป็น 5 ส่วน ดังนี้คือ

ส่วนที่หนึ่ง เป็นบทนำ ซึ่งจะได้กล่าวถึงสภาพปัญหาทั่วไป ความสำคัญของปัญหา วัตถุประสงค์ของการศึกษา สมมติฐานการศึกษา ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา ข้อจำกัดและขอบเขตของการศึกษา และการนำเสนอผลการศึกษา

ส่วนที่สอง เป็นส่วนของทฤษฎี และแนวความคิดที่ใช้ในการศึกษา โดยจะกล่าวถึง ความหมายของการมีส่วนร่วมทางการเมือง ลักษณะของการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง รูปแบบของการมีส่วนร่วมทางการเมือง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ แนวคิดเกี่ยวกับความสนใจทางการเมือง แนวคิดเกี่ยวกับสื่อสารทางการเมือง

ส่วนที่สาม เป็นการกล่าวถึง ระเบียบวิธีในการดำเนินการวิจัย การสร้างแบบสอบถาม การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผลข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ส่วนที่สี่ เป็นการกล่าวถึง ผลการวิจัย และข้อวิจารณ์

ส่วนที่ห้า เป็นข้อสรุปและเสนอแนะ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย